

Spor at gå

- Oplæg til samtale i BaptistKirken

Indhold:

1. Forord.....	side 3
2. Det første spor: Fremad.....	side 5
3. Det andet spor: Bagud... ..	side 9
4. Det tredje spor: Nedad.....	side 13
5. Det fjerde spor: Opad.....	side 17
6. Det femte spor: Indad.....	side 21
7. Det sjette spor: Udad.....	side 24
8. Afsluttende velsignelse.	side 28
9. Idéer til at læse videre.....	side 29

Genstartsbøn:

Nye begyndelsers Gud
du er aldrig ophørt med at skabe.
Kom og væk os til live
så vi tør begynde påny,
der hvor vi endnu engang fejlede.
Lad os finde barmhjertighed på vejen
mod hinanden og mod os selv
- for det er sådan vi kender dig, Gud.

Forord:

“Hvorfor står I og ser op mod himlen, galilæere?”

Sådan siger englenerne til disciplenerne i Apostlenes Gerninger, da Jesus er forsvundet for deres øjne. Englenernes ord fik disciplenerne til at vende blikket ud mod verden omkring dem, og det skulle blive begyndelsen på kirken, som vi kender den i dag. For tro er en vekselvirkning mellem at se mod himlen og følge efter Jesus i verden omkring os. De første disciple opdagede, at når de kiggede sig omkring i landskabet, fik de øje på spor efter Jesus alle vegne:

Sporene ledte disciplenerne fra at gemme sig i ovensalen til at træde frem midt i Jerusalem og fortælle om Jesus til alle, som ville lytte.

De ledte disciplenen Filip til at følges med en afrikansk embedsmand, der oplevede, at det nye liv, som Jesus kalder os til, også gjaldt for ham.

Det førte den kristne leder Ananias i Damaskus til at mødes og forsones med farisæeren Saulus, der var kendt for at stå bag mord på kristne, men som nu havde mødt Jesus.

Det førte apostlen Peter til romeren Cornelius' hus, hvor han opdagede, at Guds Ånd kan falde selv over dem, man regner for urene og fjender.

(Du kan læse hele fortællingen i de første 10 kapitler af Apostlenes Gerninger.)

I BaptistKirkens Ledelse er vi overbevist om, at en åben og livgivende samtale om tro og det at være kirke i dag er den eneste rigtige måde at begynde Genstart2025 på. Vi må følge de samme spor som disciplenerne dengang og spørge, hvad det er, Ånden leder os til i dag, og hvilke spor vi skal gå for at følge efter Jesus i vores tid?

Alt nyt liv i kirkens historie er begyndt ved, at mennesker sætter sig sammen i åbenhjertig samtale, bøn og fælles læsning af Bibelen. Dette materiale er et oplæg til den samtale. Tanken er, at materialet kan bruges til bibel- eller cellegrupper, som oplæg til menighedsaftner eller måske som inspiration til gudstjenester. Efter hvert oplæg er der en side med spørgsmål til refleksion og samtale samt en bibeltekst, I kan læse sammen og tale om. Spørgsmålene er forslag til at uddybe jeres samtale. I behøver ikke gennemgå dem alle slavisk, men vælg dem, der passer i jeres sammenhæng. Dog anbefaler vi, at alle bruger tid på at læse Bibelteksten sammen og tale om den. Prøv at lade 2-3 forskellige personer læse teksten højt – måske opdager I forskellige nuancer i læsningen, når I lader forskellige stemmer inspirere jeres samtale?

Sporene er beskrevet som en række bevægelser, der kalder os fremad, giver os et blik bagud, udfordrer os til at bøje os nedad og løfter os opad, at arbejde indad og at åbne os udad. Man kunne sikkert sagtens pege på andre vigtige spor eller pointer – målet har ikke været at skabe en fuldstændig beskrivelse af den kristne tro, men at komme med et oplæg til samtale. Dette er heller ikke et teologisk bekendelsesskrift, så fortvivl ikke hvis der er ting, du ikke er enig med eller synes mangler et bredere perspektiv. Målet er en bred samtale, og at du tænker videre på emnerne, så vi forhåbentlig allesammen bliver klogere. For at gøre læsningen mere enkel og flydende er der kun skrevet henvisninger til bibelsteder i teksten og ikke til andre bøger, artikler eller andet. Inspirationen til dette materiale er bred, men det ville kræve et omfattende noteapparat at skulle redegøre for det hele. I stedet er der sidst i bogen en liste med forslag til videre læsning.

Det trænede øje vil måske genkende, at der bag hver af retningerne ikke alene ligger en bibelsk tekst, men også et grundlæggende teologisk begreb, som vi har brug for at få talt om og lytte til

hinandens forståelse af. Når vi taler om at bevæge os fremad, har vi fat i den kristne forståelse af efterfølgelse. Når vi taler om at se bagud, så handler det om Bibelens og traditionens rolle i vores liv og tro. Når vi taler om at bøje os nedad, så er det sådan, Jesus gør, når han bliver menneske, træder ind i vores virkelighed og møder mennesker. At løfte opad er et forsøg på at beskrive opstandelsens mulighed i vores liv. Arbejdet indad handler om det personlige liv og spiritualitet, og at åbne os udad er spørgsmålet om mission og at være kirke i verden.

Titlen er hentet fra Janne Marks salme "Syng for alverdens urolige hjerter" – som især blev populær i Corona-tiden, hvor vi alle var usikre på vejen frem. Salmens omkvæd er formuleret som en bøn om, at Guds Ånd må lede os ad vejen frem:

"Lad et mærke stå, læg et spor ud at gå – Skaber, syng Jorden til ro."

Tanken om troen som et spor efter Kristus, som vi følger i verden, er velkendt også hos vores egne salmedigtere:

*Med glæde skal du drage ud.
Kun båret af din tro på Gud
du i hans spor kan træde.*

synger vi med Børge Andersen. Søren Grarup minder os om, at vi trygt kan begive os på vej, for Jesus har gået vejen foran os:

*Med fred går vi livet i møde,
ad morgendags ukendte vej
i mag eller møje,
i dyb, i det høje,
med gråd eller glæde
– hvert skridt, vi skal træde,
vi lever, o Kristus, i dig.*

Det omkvæd og de salmer skal også være vores bøn for denne proces. At Gud må lægge spor ud at gå for os enkeltpersoner, som menigheder og som kirkesamfund i dag. Tænk om vi kunne finde dem sammen.

BaptistKirkens Ledelse
August 2024

Det første spor: Fremad

De første kristne kaldte kirken for "Vejen," og i Apostlenes Gerninger kan vi læse, hvordan de blev kaldt "De, som følger vejen," og de talte om det at være kristen som at "kende Vejen" eller "høre til Vejen". Det er et gennemgående tema i Bibelen, at det, at være troende, er at være i bevægelse. Vi ser det, når Jesus kalder de første disciple til at følge sig, og når han vandrer med dem i sin tjeneste, til han efter sin opstandelse sender disciplene ud for at vidne om ham "lige til jordens ende" (Apostlenes Gerninger 1,8). At være troende er at være på vej. At være blevet sat i bevægelse, kaldet på en rejse, sendt med en opgave. Vi hører til Vejen.

Noget af det første Jesus gør, da han træder frem, er, at han går hen til helt almindelige mennesker, han møder, og siger:

"Kom og følg mig." (Markusev. 1,17)

Den første bevægelse, vi gør som kristne, er at følge efter Jesus. Jesus møder mennesker der, hvor de er, men han efterlader os ikke der. Livet med Jesus er en vandring fremad – henimod Jesus. Tænk på, hvor svært det må have været for disciplene. Hvor mange gange er de ikke blevet udfordret af noget af det, Jesus gjorde eller sagde? De oplevede at få deres hoveder sprængt og deres hjerter strakt, når Jesus vendte de ting, de troede på og var blevet opdraget i, på hovedet.

Når Jesus inviterede mennesker ind, som de havde lært, var urene og uværdige.

Når Jesus udfordrede de autoriteter, de havde lært at frygte og respektere.

Når Jesus udlagde de tekster, de mente de kendte, på nye måder, eller fortalte dem historier, der satte helt nye ord på, hvad det ville sige at være menneske, og på hvem Gud er. At følges med Jesus gør noget ved os.

At få et nyt hjerte

Måske kan du kende det fra dit eget liv?

Måske har troen også gjort noget ved dig, så du ser på verden, ser på dig selv, på dit medmenneske og på Gud på en ny måde? Det er konsekvensen af at følge efter Jesus, eller være disciple af Jesus. Vi lærer at se på verden, på hinanden og på Gud på samme måde, som Jesus gjorde. Vi bliver aldrig udlært som disciple. Vi er altid på vandring, for der er altid mere at opdage, erfare og blive bevæget af. For at være disciple handler ikke om, at vi skal have en særlig viden, kunne noget bestemt eller tro på den rigtige måde. At være disciple handler om at lære Jesus stadig bedre at kende og at være i verden på en ny måde, at lære kærligheden at kende. Jesus siger selv, at det vigtigste bud er at elske Gud af hele vores hjerte, sjæl, sind og styrke og vores næste som os selv (Markusev. 12,28-34).

Hos profeterne i Det gamle Testamente kan vi læse, hvordan Gud ønsker at udskifte vores hjerter af sten med hjerter af kød (Ezekiel 36,26-27), hvor Guds lov er skrevet i vores indre (Jeremias 31,33). På samme måde taler Paulus flere steder om, at livet med Kristus lader nye frugter vokse frem i os ved Helligånden – lutter godhed, retfærdighed og sandhed (Efeserbrevet 5,9. Se fx. også Galaterbrevet 5,22). Det er vejen, vi går ad som kristne. Det er sporet, som vi kaldes til at følge.

Hvordan ser kærlighed ud?

Måske kan du også genkende, at din tro har forandret sig gennem livet – efterhånden som du har fået nye erfaringer, mere viden, andre livssituationer, mødt nye mennesker eller oplevet sorg eller stor krise. Det viser sig, at det ikke altid er så enkelt at svare på, hvad det vil sige at elske Gud og sin næste som sig selv. Der er ikke nogen facitliste, for kærlighed kan se ud på mange forskellige måder, alt efter hvilke forud-

sætninger vi har. Det er en naturlig del af livet som kristen. For nogle sker der store forandringer på én gang – måske har man brug for at holde troen på afstand for en tid og have plads til at stille spørgsmål og være kritisk. For andre sker forandringerne måske i mindre bevægelser, nye indsigter som en gradvis vækst. Det har meget med vores forskellige personligheder, vores livshistorie og livssituation at gøre. Det fantastiske ved rejsen i Jesu fodspor er, at Jesus møder os dér, hvor hver enkelt af os er, og kalder os videre derfra. Der er altid et næste skridt.

Kirken ser heller ikke ud, som den altid har gjort. Der er meget stor forskel på den kirke og tro, de havde i oldkirken, i middelalderen, i reformationstiden og i 1800-tallet da de første danske baptistmenigheder blev grundlagt. Kirken har altid forandret både sit udtryk og sit indhold. Vi har forstået kærlighed forskelligt, alt efter den situation kirken har været i, den viden man har haft, og den måde verden har set ud for dem. Måske fordi det at være kirke, også er en fortsat proces – ligesom det at være kristen. Vi bliver aldrig færdige og kan sætte to streger under og sige, at nu har vi forstået det hele. Vi bliver nødt til igen og igen at spørge os selv: Hvordan kan troen blive virkelig og meningsfuld for vores tid, i vores sammenhæng, i vores liv? Hvordan ser kærlighed ud i den situation og i den tid, der er vores? Og så må vi indrette vores eget liv og vores menigheders liv efter det, Ånden kalder os til.

Parat til forandring

At efterfølge Jesus er altså at være parat til forandring. Det gælder både i vores eget liv og i vores menigheder. Vores ideal er ikke i fortiden, men i troen på at Jesus kommer os i møde i fremtiden – akkurat som englens sagde til disciplene, dengang de stod og så op mod himlen i begyndelsen af Apostlenes Gerninger. Vores opgave er ikke at bevare det, som var, for enhver pris, men vores ideal er at være tro mod ham, der kalder os til at følge sig. På et tidspunkt

Spor at gå

er Jesus oppe på et bjerg med tre af sine nærmeste disciple Peter, Johannes og Jakob for at bede. Her får de en åndelig oplevelse, og de ser Jesus som forvandet tale med Moses og Elias. Peter foreslår, at de bygger nogle hytter og bliver på bjerget – men der lyder en røst fra skyen, som omgiver dem: "Det er min udvalgte søn. Hør ham!" (Lukasevangeliet 9,28-36). Måske vil teksten sige os, at vi ikke skal forsøge at bygge hytter ved de store åndelige oplevelser, vi har haft i fortiden, men at vores opgave som disciple altid er at lytte efter Jesus og følge ham, der hvor han er på vej hen?

For Peter, Johannes og Jakob var det ned ad bjerget, tilbage til hverdagen og det, der ventede foran dem. Det kan vi gøre med tillid – for kristentroens kerne er altid relevant for mennesker, kærlighed bliver aldrig overflødig, nåde er aldrig unødvendigt og behovet for barmhjertighed er altid til stede. Men det er en øvelse i tillid. Tillid til at Gud vil det gode og virker for sit rige i verden. Tillid til at selvom vi fejler – og det kommer vi til at gøre hundrede gange – så kalder Gud os stadig til at følge sig. Tillid til at andre også søger lige så ærligt og redeligt at give troen udtryk dér, hvor de er og i deres sammenhæng – selvom det kommer til at se anderledes ud end vores.

Netop fordi vi ikke har en facitliste, så bliver vi også nødt til at acceptere, at vi kommer til at nå til forskellige konklusioner. Vi kommer til at lægge vægt på forskellige ting, vi kommer til at synge forskellige sange og vi kommer til at indrette vores kirker forskelligt. Det er faktisk heller ikke noget nyt. Det kan vi se er en udfordring lige fra kirkens begyndelse. Mange af Paulus' breve handler om, hvordan folk med forskellige baggrunde og forståelser af, hvad det vil sige at være kristen, skal lære at leve sammen (Romerbrevet, Galaterbrevet og 1. Korintherbrev er gode eksempler). En af de store øvelser for os i BaptistKirken er

netop at genopbygge tilliden til hinandens forskellige udtryk af, hvordan troen kan se ud. Måske har vi faktisk endda noget at lære af hinanden? Én ting kan vi i hvert fald være sikker på: Vi kan ikke gøre ingenting – og vi kan ikke bare hænge fast i det, som var engang. Kirken er ikke et spejlbillede af fortiden – det er en bevægelse fremad, ind i det Jesus kalder os til.

Tro til tiden

Måske har du siddet til et menigheds-møde eller en visionsdag i kirken og hørt nogle af menighedens ældre medlemmer længes efter, at der igen blev lavet strengekor, blev spillet mere på orglet, eller hvad der nu minder dem om en tid, der for dem var festlig og fremgangsrig.

Det er godt at vide, hvad der engang fungerede – men det er ikke sikkert, det er det samme, der skaber fest og fremgang i kirken i dag. Vi kan og skal ikke blindt gentage fortiden. Vi skal heller ikke bare gøre, som vi plejer, fordi andet vil kræve for meget af os. At vandre fremad med Jesus udfordrer os til at have en nysgerrighed over

for den tid og virkelighed, vi lever i. Vi skal ikke låse os inde i frygt eller sidde fast i systemer, vi selv har skabt. Sporet fremad er en åbenhed overfor det, som kommer os i møde – for alt fornyelse i kirken og troen er kommet fra udkanten.

Det betyder ikke, at vi ikke kan lære gode og vigtige ting af det, der gik forud for os. Tværtimod har vi brug for at kende vores historie, så den måde vi lever kristendommen i dag – den måde vi følger efter Jesus – kan blive mere reflekteret, sammenhængende og dybere. Så vi kan tage det bedste fra det, der var engang, og bringe det med ind i den tid, der er vores. At følge sporet fremad med Jesus er nemlig heller ikke kun et spørgsmål om blind fremtidstro – i næste afsnit skal vi se, at et af sporene i troens landskab også fører bagud og udfordrer os til at vide, hvor vi kommer fra og hvad vi bærer med os.

For troen er en rejse – vi tager forandring for givet, vi ved at kreativitet, integritet og kærlighed er nødvendige og fejltagelser er uundgåelige – men vi tror, at nyt liv og opstandelse kan ske.

Fremad - Spørgsmål til refleksion og samtale

Begynd samtalen:

- Hvad tænker du om udsagnet om, at kristendommen er en rejse eller en bevægelse? Gør det nogen forskel for, hvordan du forstår det at være kristen?
- Er du enig i udsagnet om, at vi aldrig bliver udlært som disciple?
- Del med hinanden i gruppen hvordan I selv har oplevet at møde Jesus og blive kaldet til at følge ham.

Læs teksten:

Prøv sammen at læse beretningen om Jesus, der kalder disciplene i Markusevangeliet 1,14-20

- Er der noget, der træder frem som særligt vigtigt i historien for dig?
- Prøv at sætte dig ind i den oplevelse, de nye disciple har haft – hvordan tror du, det har været for dem at blive kaldet til at følge efter Jesus?
- Hvad betyder det for dig at følge efter Jesus?

Uddybende spørgsmål:

- Har du oplevet, at din tro har forandret sig, siden du lærte Jesus at kende? På hvilken måde? Er der nogle særlige oplevelser eller begivenheder, der har udfordret eller forandret din tro?
- "At efterfølge Jesus er at være klar til forandring" – Hvad tænker du, når du læser det udsagn? Er du enig? Hvilke følelser kalder det frem i dig – gør det dig tryk eller utryk?
- Hvordan tænker du om det med, at forandringen nogle gange ser forskellig ud for os som mennesker og som menigheder? Hvilke udfordringer og/eller styrker ser du i det? Har du erfaringer med det fra dit eget liv, din egen menighed eller Baptistkirken i Danmark?

Bed

Slut af med at bede sammen. Bed for jeres menighed, for de mennesker, I er i berøring med, og den samtale, vi nu har begyndt sammen. I kan også bede for Baptistkirken i Danmark og vores fælles samtale.

Det andet spor: Bagud

Da BaptistKirken blev grundlagt i 1839 i Danmark, blev de første baptister betragtet som radikale og progressive kræfter, der omstyrkede den gængse kristentro og kirke. Vi har hørt om, hvordan de blev fængslet og forfulgt, fordi man opfattede dem som samfundsundergravende og som en trussel for sand kristendom. Alligevel blev de ved, og de byggede menigheder og et kirkesamfund, der tog udgangspunkt i deres læsning af Bibelen og deres overbevisning om, hvad de mente var rigtigt, og de forsøgte at præsentere troen relevant og troværdigt for mennesker i deres samtid.

Det var nogenlunde samme holdninger, samtiden havde til vores anabaptistiske forfædre i reformationstiden, hvor blandt andre Luther sagde, at den slags skulle slås ned som gale hunde. Der ligger i vores DNA en tanke om at tage konsekvensen af sin tro og forsøge efter bedste evne at være kirke på de vilkår, man nu lever under – også selvom det betyder et opgør med, hvordan man tidligere havde gjort tingene, og hvordan flertallet mente at tingene skulle være. Det ligger os måske ikke så fjernt at bevæge os fremad, som vi læste om i sidste afsnit.

Men for at vi kan træffe modige, kærlige, respektfulde og oprigtige valg om den vej, vi skal fremad, så er vi nødt til at vide, hvor vi kommer fra.

At være kristen er ikke at være frit svævende i luften altid på jagt efter at være relevant for den seneste nye strømning i tiden.

Nej, som kristne er vi en del af en historie, en bevægelse der strækker sig langt tilbage i tiden, og som både inspirerer os, udfordrer os og giver os ballast til at være meningsfulde troende og menigheder i dag. Hvis vi skal bevæge os fremad, er vi nødt til at vide, hvor vi kommer fra.

Abraham, Isak og Jakobs Gud

I begyndelsen af Hebræerbrevet skriver forfatteren, at Gud mangfoldige gange og på mangfoldige måder i fortiden har talt til fædrene gennem profeterne, men nu – nu har Gud også talt til os – og så fortsætter forfatteren med at beskrive, hvad Jesus har gjort, og hvordan vi kan begynde at forstå det (Hebræerbrevet 1,1-3). Gud har talt mangfoldige gange og på mangfoldige måder gennem tiden. I Det gamle Testamente omtales Gud igen og igen som Abrahams, Isaks og Jakobs Gud – måske netop for at lære os, at vi træder ind i en tradition, at vores tro hører sammen med dem, der gik forud for os, og at det er forholdet til Gud, der kendetegner vores tro. Som kristne er vi en del af en ældgammel tradition, en årtusindlang samtale mellem Gud og mennesker. Den finder vi i Bibelen, og vi lærer om den, når vi studerer vores historie og finder inspiration i oldkirkens kristne, middelalderens mystikere og munke, renæssancens reformatorer, oplysningstidens tænkere og teologer og den modernes verdens missionærer. Den kristne tradition er en historie om mennesker, der er blevet grebet af noget større end dem selv. For Gud har været her hele tiden. Gud er ikke et andet sted og dukker op en gang imellem. Gud har været aktivt involveret i menneskers historie og altid hvasket til os, at vores liv har betydning, at der er en større måde at leve på, end det vi har gang i lige nu og kaldt os til at følge Jesus. Gud talte i fortiden – og Gud taler til os nu. Den bevægelse og den vekselvirkning mellem hvad der er gået forud for os, og hvad vi kaldes til at gøre i dag, er en essentiel del af det at være kristen.

Bibelen og mennesker

Først og vigtigst, i vores forståelse af, hvad der er gået forud for os, er Bibelen skifter. Bibelen er en samling af

historiske skrifter, skrevet over en flerehundredårig periode af en meget forskelligartet gruppe af mennesker, der skriver ud fra deres kultur, deres viden og deres udgangspunkt til deres egen samtid.

Dette menneskelige og historiske aspekt af Bibelen er vi nødt til at tage alvorligt. Vi kan ikke bare læse den som et løsrevet dokument uden en historisk sammenhæng. Vi er nødt til at tage Bibelen seriøst nok til oprigtigt at forsøge at sætte os ind i, hvad ordene betød for dem, der skrev dem dengang – samtidig med at vi spørger, hvad de betyder for os i dag?

Vi er nødt til at kende og forstå de genrer og sprog, den er skrevet i, og de kulturer og historiske situationer, der har formet den. Derfor skal vi ikke være bange for at stille spørgsmål, granske i kilderne og lære af den bedste videnskab om Bibelen. Det er faktisk at være tro overfor Bibelen.

Der er også en enorm trøst i at vide, at Bibelen er skrevet af mennesker ligesom os. For det betyder, at vi aldrig er de første. Du er ikke den første, der kæmper med depression – er du klar over, hvor mange mennesker i Bibelen der er ved at gå til i fortvivlelse over deres liv? Du er ikke den eneste, der oplever barnløshed, problemer med at holde sammen på familien, stress over at skulle tage dig af dine forældre eller uretfærdigheden over et samfund, der glemmer de svageste. Alle de udfordringer vi møder, dem er vi ikke ene om, for vi ved, at mennesker har kæmpet med dem lige siden tidernes morgen. Vi kan stå på skuldrene af dem, der kom før os og lære af deres fejl og deres erfaringer. Vi har ikke opfundet den dybe tallerken og set noget, ingen andre har set før, men vi er en del af et stort erfaringsfællesskab, og vi kan bruge deres tanker, bønner, sange og historier til at forstå vores virkelighed her og nu. Det giver os også en ydmyghed, for det betyder samtidig, at vi heller ikke er de sidste. Alt afhænger ikke af os, men vi er et led i en kæde, og vi har noget vigtigt at give videre.

Vi skal ikke holde op med at eksperimentere eller forsøge at give troen mening i vores tid – men vi skal gøre det med hele den styrke, der ligger i at vide, at vi hører sammen med alt det, der går forud for os.

Bibelen og Gud

Samtidig med vi siger, at Bibelen er en samling historiske skrifter skrevet af mennesker i deres tid og ud fra deres verdensbillede, så siger vi også, at Bibelen er andet og mere end det. For Bibelen er menneskers fortælling om deres møde med den levende Gud – derfor tror vi også Guds nærvær har formet teksterne, så de kan blive et møde med den levende Gud for os. Det betyder ikke, at det er Gud, der har skrevet teksterne i Bibelen, men at vi har tillid til, at de troværdigt formidler Guds nærvær til os i dag. Paulus sætter ord på den tanke i sit andet brev til Timotheus:

Men du, bliv ved det, du har lært og er blevet overbevist om! Du kender dem, du har lært det af, og fra barnsben kender du De hellige Skrifter, der kan give dig visdom til frelse ved troen på Kristus Jesus. Ethvert skrift er indblæst af Gud og nyttigt til undervisning, til bevis, til vejledning og til opdragelse i retfærdighed, så at det menneske, som hører Gud til, kan blive fuldvokset, udrustet til al god gerning.

(2. Timotheus 3,14-17)

Det er altså ifølge Paulus ikke Gud, der fører pennen og skriver teksterne, men Guds Ånd der blæser i mennesker og gør deres ord og tanker levende, så de formidler Guds nærvær og nåde. Sådan som Guds Ånde blæste i mennesker fra skabelsens morgen og gjorde os levende. Paulus fortæller os endda, at Bibelens har et bestemt formål. Den er ikke skrevet for at være en lærebog i jura, fysik eller medicin – den er skrevet for at give os “visdom til frelse ved troen på Jesus Kristus” og til at blive “fuldvoksne, så vi er udrustet til al

god gerning". Paulus hævder ikke, at Bibelen er ufejlbarlig på alle områder. Men han slår fast, at Bibelen har autoritet til at fortælle os sandheden om Guds frelse og til at vejlede os om at leve retfærdigt og godt i verden. Bibelen er altså ikke først og fremmest information om Gud – den fortæller om og formidler et møde med den levende Gud. Den inviterer os ind i et fællesskab med Gud, som forandrer os, så vi kommer til at afspejle Guds retfærdighed og sandhed i verden. Derfor er Bibelen meget mere end et historisk skrift. Den er en mulighed for at møde den levende Gud.

Læg i øvrigt mærke til, hvordan Paulus lægger vægt på, at Timotheus' læsning af Bibelen ikke sker i et tomrum. Han minder ham om, at han har lært det af nogen og at skrifterne er til undervisning, bevis og vejledning og opdragelse. Alle de ting er noget der foregår i fællesskab, i en samtale og et samspil mellem mennesker. Bibelen er ment som en samtalebog, en interaktion ikke bare mellem mennesker og Gud, men også menneske til menneske. Bibelen kalder os til fællesskab med Gud og til fællesskab med de mennesker, der er gået forud for os, og de mennesker som vi lever sammen med i dag, og som vi kan sætte os ned sammen med og samtale om, hvad vi forstår ved det, vi læser.

Det svære og det smukke

Den samtale om, hvordan vi forstår og tolker det, vi læser, har stået på lige siden Bibelen blev skrevet. Og hvis vi skal være ærlige, så har det ikke altid været en køn historie. Mennesker har slået hinanden ihjel på baggrund af deres forskellige tolkninger af Bibelen. Bibelen er blevet brugt som et våben for forfærdelige forbrydelser igennem tiden. Bibelens ord er blevet brugt til at forsvare slaveriet, undertrykke kvinder, udnytte oprindelige befolkninger, plyndre jordens ressourcer, udelukke minoriteter og anderledes-tænkende, understøtte krige og folkedrab

Spor at gå

– for bare at nævne nogle af de skeletter vi har med os i skabet som kristne. Det er vi nødt til at være ærlige om. Men der er også utroligt smukke historier om mennesker, der inspireret af Bibelens ord har kæmpet for retfærdighed, givet deres liv for de svageste og inspireret millioner med deres kærlighed og barmhjertighed. Det er også Bibelens ord, der er blevet brugt til at gøre op med slaveriet, til at give håb til undertrykte og til at skaffe retfærdighed for de udsatte. Vi kan lære noget af både de mørkeste kapitler og de smukkeste fortællinger af Bibelens historie med mennesker.

Vi kan i hvert fald lære, at vi skal have en ydmyghed overfor det, vi tolker, at Bibelen betyder, og den måde vi bruger Bibelen på i vores omgang med hinanden. Alle vores læsninger af Bibelen er en fortolkning – og derfor må vi være parat til at andre kan have en anden tolkning og lægge vores egen frem med integritet og ydmyghed. For baptister har det altid været Jesus som er indgangen til at forstå og tolke Bibelen. Vi tager udgangspunkt i det, Jesus sagde, og det Jesus gjorde, når vi skal forsøge at forstå Bibelens ord til os i dag. Det gør vi, fordi vi tror, det er Jesus, der først og fremmest viser os, hvem Gud er, og hvordan Gud er.

At møde den levende Gud

Sporet, der rækker bagud, er altså både en forbindelse til vores egen historie, de mennesker der er gået forud for os, og som vi står på skuldrene af – men det er også et møde med den levende Gud. Det er en fortsat samtale, for Gud er ikke færdig med at tale. Sporet bagud giver os et anker og forpligter os på at vende tilbage til vores fælles udgangspunkt. Bibelen er ikke en opslagsbog til den absolutte sandhed om alt – men den er en mulighed for et møde med den Gud som er. At sige at Bibelen er skrevet af mennesker og skal tolkes af os mennesker i dag, er ikke at nedvurdere Bibelen. Tværtimod så er det at tage Bibelen seriøst på sine egne

betingelser. Bibelen lærer os noget afgørende om Gud, men den Gud vi lærer om, er uudgrundelig og derfor skal det tolkes igen og igen. Ingen af os har retten til det sidste ord.

For det guddommelige kommer altid til os gennem det menneskelige – det er en af kristendommens vigtigste indsigter – som vi skal se på i det næste afsnit.

Bagud - Spørgsmål til refleksion og samtale

Begynd samtalen:

- Hvad tænker du om sætningen: "Der ligger i vores DNA en tanke om at tage konsekvensen af sin tro og forsøge efter bedste evne at være kirke på de vilkår, man lever under" – kan du genkende det i dit liv og din menighed?
- Hvad betyder det for dig at være baptist? Hvad lægger du særligt vægt på i den tradition?
- Hvilke fordele og ulemper ser du i, at traditionen og historien fylder meget i en kirkes liv?

Læs teksten:

Læs sammen Lukasevangeliet 24,13-32 om den opstandne Jesus, der møder to disciple på vejen til Emmaus.

- Er der noget, du lægger særligt mærke til i den beretning?
- "Brændte vore hjerter ikke i os, mens han talte til os på vejen og åbnede skrifterne for os?" siger disciplene til hinanden – har du oplevet, at Bibelens ord for dig er blevet et møde med Gud?
- Hvad er dit eget forhold til Bibelen? Del med hinanden, hvilken rolle Bibelen har i jeres liv, og hvordan/om I bruger den.

Uddybende spørgsmål:

- Er der en beretning fra Bibelen, der særligt har haft betydning for dig i en svær periode i dit liv?
- Hvad tænker du om tanken om, at Bibelen både er menneskers værk og samtidig formidler Guds nærvær? Er der styrker eller svagheder i den position?
- Hvordan tænker du om både det smukke og det svære i Bibelens historie? Har du oplevet, at Bibelen er blevet brugt som et våben mod dig eller nogen, du kendte? Har du oplevet at blive inspireret til at handle af Bibelen?

Bed

Slut af med at bede sammen. Bed for jeres menighed og den opgave, som I har med at være kirke på jeres sted og i jeres tid. Bed for børnene og de unge, som vokser op i kirken og skal finde deres plads i historien og i fremtiden.

Det tredje spor: Nedad

Man kan måske sige, at den mest grundlæggende bevægelse i kristendommen er sporet, der fører nedad. Det er dér, historien om Jesus begynder. Se hvordan Paulus beskriver det i Filipperbrevet:

I skal have det sind over for hinanden, som var i Kristus Jesus, han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig; og da han var trådt frem som et menneske, ydmygede han sig og blev lydighedsindtil døden, ja, døden på et kors. (Filipperbrevet 2,5-8)

Han taler om at give afkald, om at tage en tjeners skikkelse på, ydmyge sig og være lydighedsind. Det er stærke ord, der allesammen knytter sig til det, vi fejrer i julen – nemlig inkarnationen – at Gud blev menneske. Gud insisterede på, at det her liv, den her verden, den her virkelighed er værd at give sig helt for. Gud elsker verden ved at blive en del af den og træde ind i den. Guds almagt viser sig ikke ved pomp og pragt, der chokerer og dominerer os til underkastelse, men Guds almagt er en ydmyg kærlighed, der bliver en del af vores verden, træder ind i vores liv og forvandler liv nedefra. Inkarnationen er ikke en engangsting, der kun skete med Jesus. Inkarnationen er den måde, Gud altid virker i verden på. Gud forholder sig til vores verden, sådan som den er, ikke sådan som den gerne skulle have været, eller som den kunne have været. Gud kommer til den verden, som er. Derfor lærer inkarnationen os, at det er her i verden, at vi kan møde Gud.

Velkommen til virkeligheden

Det betyder, at kristentroen ikke er en flugt væk fra verden eller den her virkelighed. Tværtimod er troen en insisteren på, at det er lige hér, hvor vi er, at livet og det hellige finder os.

Vi møder Gud i verden og aldrig løsrevet fra den. Så kristentro handler om at gå i dybden med livet – ikke at hænge fast i det overfladiske eller undgå det svære – tværtimod så må troen udfordre os til at engagere os i tilværelsen og i vores omverden, at turde tage fat på det, som er svært, og insistere på, at der er dybde og mere at komme efter – selv der hvor det nemmeste er at slynge en overfladisk fordom ud.

Der er en beretning i Første Mosebog kapitel 28 om patriarken Jakob, der slet ikke har styr på sit liv og er på flugt fra sin familie og på en måde også fra sig selv. En nat lægger han sig til at sove på jorden, og mens han sover, ser han i drømme en stige, der går fra jorden til himlen og Guds engle, der bevæger sig op og ned. Gud selv står pludselig foran ham og bekræfter sit løfte til ham:

*“Jeg vil være med dig og bevare dig overalt, hvor du går. Og jeg vil føre dig tilbage til dette land; jeg vil ikke svinge dig, men gøre, hvad jeg har lovet dig.” Da Jakob vågnede, sagde han: “Herren er i sandhed på dette sted, og jeg vidste det ikke!”
(Første Mosebog 28,15-16)*

Jakob vågner op til virkeligheden. Han opdager, at selvom han ikke har styr på sit liv, selvom han er på flugt og keglers rundt i sine relationer til sin bror og sin far, selvom han lyver om sig selv og snyder sine nærmeste, så har Gud ikke forladt ham. Så er Gud stadig hos ham. “Herren er i sandhed på dette sted – og jeg vidste det ikke!” siger han benovet. Hvad nu hvis det ikke kun er det fysiske sted, Jakob taler om her? Det er måske også om det sted, han er i sit liv – dér er Gud også. Kristendommen har nogle gange i sin historie haft en tanke om, at det vigtige sker, når vi kommer væk herfra til himlen engang, og at troen i virkeligheden bare er en garanti for et godt efterliv med Gud. Men sporet, der fører nedad, viser os noget andet og mere. Gud er ikke bare interesseret i, at vi kommer i himlen en-

gang. Gud er til stede i vores verden og vores virkelighed her og nu. Kristendommen handler om den her verden og os mennesker, som er i den. For hvad nu hvis der ikke findes noget i den her verden, der er så jordisk, at det ikke kan blive et møde med det hellige?

Gud møder os nedefra

Engang afholdt en ungdomsgruppe en gudstjeneste, hvor de havde bygget en skriftestol. Der stod et skilt med ordet "Skriftestol" på døren ind til et mindre rum ved siden af kirkesalen og under gudstjenesten kunne folk gå derind. Når de kom ind, blev de inviteret til at sætte sig og i stedet for, at de kunne gå til skrifte, så knælede ungdomspræsten ned foran dem og bad om tilgivelse for alle de synder, kirken har begået både nu og i fortiden. Hvordan kirken har såret, skuffet og kedet mennesker, lukket folk ude og stået bag racisme, homofobi og kvindeundertrykkelse. Det var en stærk oplevelse og gav anledning til mange gode snakke også om folks egne oplevelser, og hvordan kirke har været svært for dem. Det minder os om, hvor vigtigt det er at turde være ydmyg og at tale om det, der er svært. I virkeligheden er det sådan, Jesus gør, da han knæler ned og vasker disciplenes fødder. Han insisterer på at gå i dybden, tage fat om tingene og se værdien selv i det, som er allernederst.

Der er intet sted i os, der er faldet så dybt, at Guds nåde ikke kan møde os dér. Tværtimod så er nåde netop ligesom vand, der altid finder det laveste sted.

Guds nåde møder os dér, hvor vi føler os mindst værd. Derfor behøver vi heller ikke skamme os eller tro, der er noget, vi behøver at skjule fra Gud eller fra os selv.

Når Gud kan blive menneske, så kan vi også vise al vores menneskelighed til Gud. For hvis vi tager Jesus alvorligt, så må det betyde, at menneske er det fineste, vi kan

være. Vores menneskelighed og vores sårbarhed er ikke en fejl eller en mangel ved os. Den er vores gave fra Gud. Når Gud kan blive menneske, så er der intet menneskeligt, vi behøver at frygte. Gud træder ned i vores verden, vores rod, vores brudte relationer, vores løgne, vores flugt og vores synd – alt det mørke, der er i vores verden – "I verden har I trængsler", siger Jesus, "men vær frimodige, jeg har overvundet verden" (Johannesevangeliet 16,33).

Mere ikke mindre menneske

At følge efter Kristus er altså ikke at blive mindre menneske – men måske snarere at blive sandt menneske. Sporet nedad er en opdagelse af Guds nåde, der ikke går af vejen for at søge det laveste for at møde os, hvor vi er. For sporet nedad er også at søge sandheden og sårbarheden. Dermed bliver det også en vej for os at gå i vores møde med andre mennesker. Det gør en kæmpe forskel i vores møde med andre mennesker, om vi er interesserede i at lære hinanden dybere at kende. At vi ser bag facaderne og de overfladiske ting og i stedet interesserer os for mennesket bag. At vi ligesom Jesus, for et øjeblik giver slip på os selv og sætter os i den andens sted – det er dér, vi oplever sandt fællesskab, og hvor andre føler sig mødt og favnet af os.

Sporet nedad udfordrer os til at gå dybere i vores relationer med hinanden. At turde være ærlige og sårbare overfor hinanden. Når Gud blev menneske, hvad så om vi kunne vise hinanden lidt mere af vores menneskelighed? For bag hvert smil er der en historie at fortælle – og den er ikke altid pæn og ordentlig. Det menneskelige kan være noget rod. Vi må ikke skabe kirker, hvor der ikke er plads til at være menneske.

Mindre fyld og mere indhold

En anden måde, man kan forstå sporet nedad på, handler om at finde ned til det

som virkelig har værdi. Inkarnation handler også om at give afkald – ligesom Jesus gjorde for at blive menneske. Sporet nedad udfordrer os til at give slip på det, der ikke har virkelig værdi. Så meget af vores tilværelse handler om det overfladiske liv med penge, behageligheder og prestige. Men vi ved jo godt, at det kun handler om tom facade. Et ældgammelt kristent ideal er det enkle liv, hvor vores tilgang til verden ikke bare er “brug-og-smid-væk”, men derimod en dyb anerkendelse af både tings og menneskers værdi. Pave Frans udfordrede engang vores vestlige verden til at vælge det enklere alternativ. Han sagde, at enkelhed ikke handler om at leve i fuldstændig fattigdom og give alting væk, men det handler om at øve sig på at vælge det enklere og insistere på, at ting ikke bare har overfladisk værdi, men i stedet virkelig værdi – og derfor behøver vi ikke altid den nyeste telefon, den vildeste rejse eller den smarteste bil. Sporet nedad handler om at finde værdi i det enkle og det ydmyge, det som ingen regner for noget – både når det gælder det materielle liv og i vores medmenneske.

Rodfæstet i Kristus

En sidste måde, vi kan gøre denne bevægelse nedad på, handler om vores syn på os selv. Måske har vi brug for at finde ind til, hvad det vil sige at være ydmyge? Alt for tit i kristen sammenhæng er det blevet brugt som en måde at slå folk oven i hovedet på, og fortælle mennesker hvor lidt de er værd, og hvor dårligt de skal tænke om sig selv. Men det er slet ikke det, ydmyghed handler om.

Ydmyghed betyder ikke, at vi skal tænke, at vi er værre eller dårligere end andre, men det betyder, at vi træder helt ud af behovet for at sammenligne os selv med andre. Så behøver vi hverken hævde os selv på bekostning af andre – eller slå os selv oven i hovedet, fordi vi ikke er som de andre. Ydmyghed betyder at hvile i, at du er den, du er – og det er nok. Ydmyghed

er at kende sig selv og stille sig selv til rådighed for andre – ikke for sin egen skyld, men for det fælles bedste. At bøje sig ned, for at den anden kan blive løftet op. At møde hinanden på vores laveste steder og ikke blive frastødt eller vende sig væk i væmmelse. Men kærligt at se sandheden om, hvem vi er, i øjnene, så heling kan begynde. I en kristentro, der er rodfæstet i dybden, tør vi insistere på at søge under overfladen både i vores omgang med mennesker og i vores syn på os selv. Vi tør engagere os i vores omverden og kæmpe for retfærdighed, fred og barmhjertighed. For det er, når vi graver dybt nok i virkeligheden, at vi opdager den underliggende strøm, der forbinder os allesammen. Vi har behov for at søge nedad og insistere på, at den her verden, det her liv, de her mennesker har værdi – for det er dem, Jesus kom for at møde.

Fra død til liv

Inkarnationen – det at Gud blev menneske – hænger også tæt sammen med korset. Sporet nedad fører i sidste ende til korset og døden. Når Jesus giver afkald og er lydige, så er det netop med korset som perspektiv. Han blev lydige indtil døden, siger Paulus, døden på et kors. Vi bliver aldrig færdige med at forstå, hvad der skete på korset, og hvordan korset er vejen til frelse for os mennesker og for vores verden. Her er ikke plads til at udbrede en stor kors-teologi, men blot minde om, at der i Bibelen ikke findes nogen anden vej til frelse eller nyt liv end gennem død og opstandelse. Vores opgave, når vi følger sporet nedad, er at finde ud af, hvad det betyder for os som kirke i dag.

Nedad - Spørgsmål til refleksion og samtale

Begynd samtalen:

- Hvad tænker du, når du læser Paulus-citatet fra Filipperbrevet?
- Opfatter du ordene om at give afkald, ydmyge sig og være lydige som positive eller negative ord? Har du tænkt over hvorfor?
- Del med hinanden i gruppen en oplevelse, hvor du har følt dig mødt eller set, selvom du var sårbar eller ikke havde styr på livet. Hvad gjorde den oplevelse ved dig?

Læs teksten:

Prøv sammen at læse beretningen om Jesus, der møder den samaritanske kvinde i Johannes-evangeliet 4,1-26

- Er der noget, der træder frem som særligt vigtigt i historien for dig?
- Prøv at sætte dig ind i oplevelsen fra kvindens perspektiv. Hvordan tror du samtalen har været for hende? Hvilke tanker, tror du, der er løbet gennem hendes hoved?
- Jesus opfordrer kvinden til at hente sin mand. Da hun siger, at hun ikke har nogen mand, siger Jesus, at hun har ret, for hun har haft fem mænd, og den mand, hun har nu, er ikke hendes mand. Hvordan opfatter du den ordveksling? Hvorfor tror du, Jesus tager fat i netop det emne?

Uddybende spørgsmål:

- Er du enig i tanken om, at kristentroen handler om denne verden mere end om at komme i Himlen engang? Ser du styrker eller svagheder i det udsagn?
- Hvad tænker du om historien om Skriftestolen? Hvordan ville du reagere, hvis du deltog i den gudstjeneste? Har du oplevet at blive skuffet over menigheden? Hvad ville det betyde for dig, hvis nogen bad om tilgivelse på den måde?
- Har du sammenhænge eller mennesker, som du kan være helt ærlig og sårbar overfor? Oplever du, at det er nemt eller svært i kirken?
- "Der findes ingen anden vej til frelse og nyt liv end gennem død og opstandelse" – hvordan forstår du det udsagn?

Bed

Slut af med at bede sammen. Bed for hver enkelt i jeres gruppe. I kan eventuelt give plads til, at hver kan fortælle lidt om, hvad der rører sig hos dem, og hvad de særligt har brug for forbøn for.

Det fjerde spor: Opad

Da den tyske præst og teolog Dietrich Bonhoeffer i 1930'ernes Berlin midt under nazisternes tyranni reflekterede over kirkes rolle i verden, sagde han meget rammende:

*“Kirken er kun kirke,
når den eksisterer for andres skyld.”*

Desværre ved vi godt, at vi alt for tit kan blive for panikslagne over faldende medlemstal eller dårlig økonomi og komme til at drive kirke bare for at holde tingene i gang, fylde noget i kalenderen og finde folk til rengøringsholdene. Men den helt grundlæggende kristne tanke er, at vi er til for hinanden. Når vi følger det fjerde spor, er det netop for at sætte ord på den tanke.

At være til velsignelse

Vi kan se det allerede i Første Mosebog kapitel 12, da Gud kalder Abraham til at forlade sit hjem og sin familie og drage til det nye land, Gud har lovet ham:

“Jeg vil gøre dig til et stort folk og velsigne dig. Jeg vil gøre dit navn stort, og du skal være til velsignelse.”
(1. Mosebog 12,2)

Her får vi hele kirkens eksistensberettigelse i en enkelt sætning: ”Jeg vil velsigne dig, og du skal være til velsignelse.” Det er kirkens grundlag og kirkens kald: At være til for andre – at være til velsignelse. Men hvad betyder det at være til velsignelse?

Måske er det godt at begynde lidt længere tilbage i Bibelen. Da Gud skaber verden, er der et tydeligt omkvæd – et ekko, der går gennem hele skabelsesberetningen som en grundlæggende rytme, et beat, der ligger bag alting: ”Gud så, at det var godt!” Igen og igen lader Gud denne velsignelse regne ned over sit skaberværk. At velsigne

er at bekræfte verdens iboende godhed, at det som er, er set, mødt og elsket af Gud. Så ved vi godt, at ikke så længe derefter – allerede i kapitel 3 – går verden i stykker. Den verden, Gud har kaldt god, bliver brudt og forvredet af synden, og vi lever stadig med resultaterne af det brud. Men Bibelen begynder i kapitel 1 og ikke i kapitel 3, og der er stor forskel på, om noget er godt, men gået i stykker – eller om noget fra begyndelsen er dårligt og skabt med en fejl. Vi tror, at det her liv, den her verden, det som er, grundlæggende er skabt godt og villet og elsket af Gud fra begyndelsen. Eller som der står i salme 24:

“Jorden med alt, hvad den rummer, verden og dens beboere, tilhører Gud.”

Prøv lige at reflektere et øjeblik over det udsagn. Jorden med alt, hvad den rummer, tilhører Gud. Det vil sige, at intet i denne verden falder udenfor Guds omsorg og Guds nærvær. At være til velsignelse er at bekræfte og minde verden om den sandhed. At være til velsignelse er at behandle hinanden, os selv og vores skaberværk, som om det er omfattet af Guds kærlighed og nærvær. At være til velsignelse er stædigt at holde fast i, at ligegyldigt hvor dybt, vi kan falde som mennesker, så har ondskaben ikke det sidste ord. Ligegyldigt hvor brudt verden kan blive, så er der ikke noget sår, Gud ikke kan hele. Ligegyldigt hvor håbløst alting kan se ud, så har Gud ikke opgivet sin verden og ligegyldigt, hvor mørkt der kan blive omkring os og i os, så skinner lyset i mørket, som Johannes siger, og mørket har ikke grebet det (Johannes-evangeliet 1,5).

Den Gud, der rejser de faldne

De første kristne tolkede Jesu opstandelse i det samme lys. I Romerbrevet kapitel 1 skriver Paulus, at fordi Gud oprejser Jesus

fra de døde, ved vi, at det, Jesus siger, er sandt (Romerbrevet 1,3-4). At det er sådan, Gud vil kendes i verden. Jesus er om nogen den, der lærer os, hvad det vil sige at være til velsignelse, at bekræfte det grundlæggende gode i den her verden og at løfte mennesker op – ligesom han selv blev løftet op af graven af Gud. For når vi tænker efter, så er det jo netop sådan, Jesus er til stede i verden. Som den, der oprejser de faldne, heler de syge, mætter de sultne og inkluderer de udelukkede. Hele Jesu tjeneste er at være til velsignelse og at bekræfte, at mennesker og verden tilhører Gud og er omsluttet af Guds kærlighed og omsorg. At se, møde, anerkende og bekræfte det gode og vække det døde til live, at lade nyt liv spire frem og oprejse det, der er faldet. Det er det, Gud gør i verden, og det er det, vi kaldes til at efterligne. Guds nærvær i en brudt verden er udtryk for Guds storhed. Profeten Esajas siger det meget smukt:

*For dette siger den højt
ophøjede, som troner for evigt,
og hvis navn er Hellig: Jeg bor
i det høje og hellige og hos
den, der er knust, hvis ånd er
nedbøjet, for at oplive den
nedbøjede ånd og oplive det
knuste hjerte. (Esajas 57,15)*

Esajas præsenterer os for den utrolige tanke, at det stærkeste udtryk for Guds storhed og hellighed, er Guds nærvær hos den, der er knust, og hvis ånd er nedbøjet. Vi kan tro, at hellighed er det, der adskiller os fra Gud, og gør Gud skræmmende og utilnærmelig. Det er den måde, vi kender magt i den menneskelige verden. Men for Esajas er det netop omvendt. Guds hellighed ses i, at Gud er til stede for at "oplive den nedbøjede ånd og oplive det knuste hjerte." Eller som Salme 138 siger: "Ja, Herren er ophøjet, men han ser til de ydmyge" (Salme 138, 6).

At blive løftet

Hvad betyder det for vores liv, at vi er kaldet til at løfte den her verden og de her mennesker op? Hvad betyder det, at vores opgave er, at bekræfte det gode, det smukke og det sande i verden og i mennesker omkring os? Tænk på, hvor vigtigt det er at blive løftet op, set og anerkendt. Det ved vi fra de allermindste børn og det kender vi fra vores eget liv. Smilet fra en buschauffør, de opmuntrende ord fra en ven. Det kærlige blik fra vores ægtefælle kan gøre forskellen på hele vores dag – ja, faktisk hele vores liv. Det at vide, at man hører til, at man er elsket og accepteret, sådan som man er. Det er livsvigtigt for, at vi kan fungere som mennesker. Vi har alle sammen brug for at blive båret, og vi kan allesammen være med til at bære andre.

Det, vi gør, har så stor betydning. Er vi med til at løfte andre op eller trække andre ned? Hvad er det for et blik, vi møder hinanden med? Hvad er det for ord, vi bruger om hinanden? Hvad er det for en stemning, vi skaber omkring os? Er vi med til at løfte den anden op – eller kommer vi til at dunke os selv og hinanden ned? Er vi med til at skabe tryghed, anerkendelse, opmuntring? Møder vi verden og hinanden med åbenhed, nysgerrighed og tillid? Eller pakker vi os væk i frygt, mistro, mindreværd?

Der er alt for mange historier om kirker, der møder verden med frygt og mistro. Kirker, der sætter alt for store skel op mellem os og dem. Vi har oplevet kirker, der forbød dans, kortspil og biografen – endda latter – fordi det kunne lede direkte til fortabelsen. Paulus siger i Første Timotheus brev 4,1-5, at vi skal passe på mennesker, der nægter at bekræfte den her verdens grundlæggende godhed. Bare fordi noget er blevet misbrugt engang, behøver vi ikke afvise det hele.

At løfte blikket

Sporet opad kalder os til at løfte blikket mod Gud. At bringe vores tak, glæde og bøn til Gud. Det kan ske i gudstjenesten, når

lovsangen inspirerer os, eller når orglet bruser. Det kan ske, når vi kommer til Gud med vores længsler, bøn, håb og sorg. Det kan ske, når vi oplever livets storhed i naturens skønhed eller i den dybe samtale med et medmenneske. Når vi får lov at pege på det guddommelige i hinandens liv, og når vi holder muligheden åben for, at Gud kan gribe ind og forandre det, vi troede var håbløst og umuligt. Paulus taler i slutningen af Romerbrevet smukt om et liv, der følger sporet opad:

*Kærligheden skal være oprigtig.
Afsky det onde, hold jer til det gode. Vær hinanden hengivne i broderkærlighed, kappes om at vise hinanden agtelse.
Vær ikke tøvende i jeres iver, vær brændende i ånden, tjen Herren.
Vær glade i håbet, udholdende i trængslen, vedholdende i bønner.
Vær med til at hjælpe de hellige, når de har behov for hjælp.
Læg vægt på at være gæstfrie.
Velsign dem, der forfølger jer, velsign, og forband ikke.
Glæd jer med de glade, græd med de grædende.
(Romerbrevet 12,9-15)*

En god kirke i en god verden

Den Gud, vi møder i Bibelen, er ikke bange for den verden, Gud selv kalder god. Har du tænkt over, hvor mange fester der er i Bibelen? Hvor mange gode venskaber, vin, latter og endda sex der er? Glæde ved livet er ikke fremmed for Bibelen – tværtimod! Bare fordi ting kan gå i stykker og blive misbrugt til noget dårligt, betyder det ikke, at vi skal forsage det hele. Ligesom vi heller ikke skal forsage hinanden, fordi vi gør fejl, sårer eller ødelægger det for hinanden.

At tro på opstandelsen er at holde fast i, at hver gang vi løfter hinanden op, bekræfter vi, at jorden med alt, hvad den rummer, tilhører Gud. At tro på opstandelsen er at tro, at nyt liv, nye muligheder, heling og mirakler ikke er forbi, men at Gud har det sidste ord og ikke os. At leve helligt er at

leve nådigt overfor hinanden og overfor os selv. Tænk om kristne kunne blive kendt som dem, der var glade, som elskede verden og bekræftede det gode i mennesker. Tænk om kirken kunne være et fællesskab hvor mennesker, der har slået sig på livet, kan komme og finde mod, hvor dem, der sørger og savner, kan få plads til at finde trøst og hvor dem, der er glade, begejstrede og brænder for noget, kan bruge deres engagement til at arbejde for det bedste i verden – i stedet for at blive punkteret af mistro, latterliggørelse og bedrevenhed.

Sporet opad minder os om, at kirken skal være en kraft for det gode i verden. Hvor vi tør give plads til glæden og til at anerkende det gode alle de steder, vi finder det. Hvad om vi kunne grine mere sammen og græde mere sammen? For det er sådan livet er. Det er det liv, Gud har kaldt godt.

Opad - Spørgsmål til refleksion og samtale

Begynd samtalen:

- Hvad tænker du, når du hører Dietrich Bonhoeffers ord om, at kirken er til for andre end sig selv? Synes du, det er opmuntrende eller udfordrende? Har du erfaring med, at kirken kan glemme det eller være det?
- Hvad betyder det for dig at være til velsignelse? Fortæl om engang du har oplevet nogen være til velsignelse for dig.
- Brug et øjeblik på at sidde med ordet fra Salme 24: "Jorden med alt, hvad den rummer, verden og dens beboere, tilhører Gud" – hvad siger det dig? Hvilken følelse kalder det frem?

Læs teksten:

Prøv sammen at læse beretningen om Jesus, der helbreder kvinden med blødninger og Jairus' datter i Lukasevangeliet 8,40-56

- Er der noget, der træder frem som særligt vigtigt i historien for dig?
- Prøv at forestille dig scenen fra kvindens synsvinkel og fra Jairus' synsvinkel – hvordan tror du, det har været for dem? Hvilke følelser er rendt gennem deres krop i mødet med Jesus?
- Hvorfor tror du, Jesus standser op og kalder kvinden frem? Kunne han ikke bare have ladet hende blive helbredt i stilhed?

Uddybende spørgsmål:

- Hvad tænker du om, at kirkens rolle er at bekræfte det gode, det smukke og det sande i verden? Kan du genkende det, eller er der noget i det, som udfordrer eller bekymrer dig?
- Hvad tror du, at andre tænker om de kristne og kirken? Oplever dit lokalsamfund, at kirken er en kraft for det gode i verden? Hvorfor/Hvorfor ikke?
- Har du oplevet, at kirken kan være livsfornægtende og begrænse mennesker i deres livsglæde? Prøv at tale med hinanden om det.

Bed

Slut af med at bede sammen. Bed især for jeres lokalområde, for de mennesker der bor omkring kirken, for dem I er i berøring med på den ene eller den anden måde. Måske kender I folk i jeres område, der har særligt brug for hjælp – hvad kan I gøre for at række ud til dem og være med til at løfte dem op i den uge, der kommer?

Det femte spor: Indad

“Skal det altid være sådan her?” Måske du kender til at tænke sådan? Når vi oplever, at livets omstændigheder overmander os, og vi ikke har overskud til at se os ud af det. Vi kan føle os magtesløse over for livets storme og overvældede af omstændighederne. Verden er i stykker, og nogle gange rammer den erkendelse os bare ekstra hårdt. Måske det også vækker genklang hos dig?

Jesus levede også et stormfuldt liv. Han blev om nogen konfronteret med denne verdens brudthed og menneskers ondskab og ligegyldighed med hinanden. Han oplevede, hvordan han blev misforstået, og hans motiver blev betvivlet. Hans modstandere rottede sig sammen imod ham. Hans venner svigtede ham, og han blev fængslet, tortureret og henrettet af et hensynsløst statsapparat. Alligevel var det, som om han hele vejen igennem sit liv bevarede et roligt nærvær, en hvilen i sin identitet i Gud og en overbevisning om at være Guds elskede barn. Sådan som stemmen også havde lydt over ham, da han blev døbt (Matthæusevangeliet 3,13-17). At kende og hvile i sin dybeste identitet i Gud er kilden til at kunne holde fast i alle livets storme.

At styrkes i det indre menneske

Når vi bevæger os ad det femte spor, er det netop en rejse indad i det indre menneske for at heles og lære vores dybeste identitet at kende i lyset af Guds kærlighed. Vi kan så nemt falde i den grøft at tænke, at det at følge efter Jesus kun har med det ydre liv at gøre, hvad vi bekender, vi tror, og hvordan vi handler i verden. Men alle de ting har lige så meget med vores indre liv at gøre, hvilke storme der raser i vores indre, og hvilke sår vi bærer med os på sjælen gennem hele livet.

Derfor bøjer jeg mine knæ for Faderen, efter hvem hvert fædrenehus i himlene og på jorden har navn, og beder om, at han i sin herligheds rigdom med kraft vil give jer at styrkes i det indre menneske ved hans ånd, at Kristus ved troen må bo i jeres hjerter og I være rodfæstede og grundfæstede i kærlighed, så at I sammen med alle de hellige får styrke til at fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og til at kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse, så I fyldes, til hele Guds fylde nås.
(Efeserbrevet 3,14-19)

Sådan skriver Paulus på et helt centralt sted i sit brev til menigheden i Efesos. Lige inden han skal til at formane dem om, hvordan de skal leve i verden kommer denne smukke bøn om, at menigheden ved Guds Ånd må styrkes i det indre menneske, at Kristus på bo i deres hjerter, og de må være rodfæstede og grundfæstede i kærligheden – så de får styrken til at fatte bredden, længden, højden og dybden af Kristi kærlighed. Det er da en bøn, der vil noget! At vandre ad det indre spor er at lære Jesus at kende på det plan. At rodfæstes i relationen til Gud. Det er at heles og styrkes i vores indre, så vi modnes i kærligheden og kan hvile dybt grundfæstede i vores identitet som elsket af Gud.

Alt betyder det hele

Det Gud er på færde med at gøre i hele universet, det ønsker Gud også at gøre i dig. Når Paulus i Kolossenserbrevet siger, at Gud ved Kristus har forsonet alt med sig på korset (Kolossenserbrevet 1,19-20) så betyder alt faktisk alt.

Det er det hele, Gud ønsker at forsones.

Det er det hele, Gud ønsker at genoprette.

Det er det hele, Gud ønsker at samle og hele og velsigne.

Det gælder i verden – men det gælder også i dig. Der er ikke nogen del af dig,

som Gud ikke ønsker at rodfæste og grundfæste i sin kærlighed, der overgår al erkendelse. For evangeliet gælder hele skaberværket og hele dig. Dit hjerte, dine følelser, din vilje, dit intellekt, din fortid, dine sår, dine fejl, dine bekymringer, det der holder dig vågen om natten, det du skammer dig over, og det du er afhængig af, det du ikke kan slippe, og det du aldrig har fortalt til noget menneske. Alt det er også en del af Guds frelsesværk, og alt det ønsker Gud at møde i sin nåde, så du kan finde tilgivelse og fred i dit liv.

At finde fred med sig selv

Derfor er det kristne liv også at vandre ad sporet, der fører indad. For den indre rejse handler om at finde fred med, hvem vi er. For vi prøver så tit at være en anden, end hvem vi i virkeligheden er. Hvorfor kan jeg ikke være, som han er? Hvorfor kan jeg ikke det, hun kan? Hvis bare jeg ikke var sådan her. Hvis bare jeg kunne opnå det eller det. Når vi bruger vores liv på at ønske, vi var en anden, end vi er – så bruger vi vores liv uden at opdage vores sande identitet som Guds elskede børn.

At være på den indre rejse er også at forson sig med, hvor du kommer fra. Det er ikke tilfældigt, at De ti Bud taler om at ære sin far og mor. Vi har brug for at finde fred med vores ophav og vores historie. Måske er der også ting i din historie, som ikke tåler dagens lys. Måske har du oplevet svigt eller skuffelser som barn, eller måske bærer du sår, som du ikke engang selv er klar over, men som alligevel præger den måde, du taler til dig selv i dag, den måde du relaterer til dine nærmeste, den måde du håndterer følelser eller reagerer på andre menneskers fejl eller svagheder. Hvis vi ikke forliger os med, hvor vi kommer fra, så risikerer vi at blive bitre mennesker eller gentage uheldige mønstre, eller give nogle af vores egne traumer videre til vores børn eller vores nærmeste. For vi drives af alt muligt, som vi ofte ikke engang er klar over selv. Den indre rejse er at søge først og fremmest at blive drevet af Jesus i

vores hjerte og vokse og modnes i bevidstheden om, at vi er omsluttet af Guds kærlige blik.

At modnes som kristen

Måske har du også oplevet at blive skuffet over andre kristne? De, som skulle kende Jesus bedst og handle på en anden måde i livet, er nogle gange dem, der kan skuffe os mest. Vi kan blive chokeret over, hvor umodne, smålige og dårlige gode kristne kan være til at håndtere relativt enkle uenigheder. Uanset hvor mange prædikener vi har hørt, cellegrupper, bønnemøder eller menighedsråd vi har siddet med i, så står vi stadig lige magtesløse overfor de storme, livet kaster os ud i, hvis ikke der følger en indre modning og heling med vores tro. Måske har du også opdaget, at den selvsamme umodenhed, smålighed og magtesløshed kan findes i dit eget indre? Måske har du også set på dig selv og tænkt: "Skal det altid være sådan her?"

Sporet indad er ikke en garanti om at nå til fuldkommen modenhed og blive i stand til at vise overjordisk kærlighed. Men det er at begive sig ud på den rejse, hvor troen begynder at tage rod i vores indre og forme os i et nyt billede. Hvor vi ser det destruktive, smålige, egoistiske og brudte i os selv i øjnene, så heling kan begynde. Fordi vi selv er blevet tilgivet meget, kan vi også lære at tilgive. Det er i hvert fald vejen til at lære kærligheden at kende – for det er meget nemmere at acceptere og elske det uperfekte og brudte i et andet menneske, når man også har set det uperfekte og brudte i sig selv.

Redskaber til vandringsen

Netop når det handler om den indre rejse, har vi et væld af erfaringer og redskaber fra den kristne tradition, der kan hjælpe os på vejen. Nogle af tingene er måske nye i vores protestantiske tradition, der i høj grad har fokuseret på troen som en intellektuel øvelse, men vi kan lære meget fra de grene af den kristne familie, hvor

man gennem årtusinder har arbejdet med troen som en vandring og fundet brugbare redskaber til at hjælpe os på vejen. At arbejde med at lære sig selv at kende og finde sin identitet i Kristus handler i høj grad om spiritualitet – det vil sige at øve sig i at være nærværende for Gud. Det betyder, at vi har brug for at lære at bede – ikke bare som en metode til at rømme alt det op, vi gerne vil have Gud til at gøre. Men som det at være nærværende med Gud og lytte til Gud. Et godt redskab kan være den stille eller kontemplative bøn, eller det kan være at tage på en retræte eller pilgrimsvandring, hvor man tager sig tid og træder ud af hverdagen for at

fokusere på sit forhold til Gud. Det kan også være en hjælp at opsøge en åndelig vejleder eller medvandrere, der kan gå med dig på den indre rejse og hjælpe dig ved at stille spørgsmål eller bare lytte sammen med dig. Det kan være en stor hjælp at føre en åndelig dagbog, hvor man kan skrive sine bønner ned, eller de oplevelser eller indsigter man får i løbet af sin indre trosvandring. For nogle er musik en god måde at forbinde sig med Gud på – enten ved at lytte eller synge med. Der er ikke en rigtig metode, men en skattekasse af forskellige muligheder, du kan afprøve og finde noget, der passer godt til dig

Indad - Spørgsmål til refleksion og samtale

Begynd samtalen:

- Hvordan har du det med dette afsnit, der handler meget om det indre liv og vores følelser? Er det nemt for dig at tale om, eller synes du det er svært? Hvordan tror du, det kan være?
- "At kende og hvile i sin dybeste identitet i Gud er kilden til at kunne holde fast i alle livets storme." Hvad betyder den sætning for dig?
- Hvordan forstår du ordene om at være rodfæstet og grundfæstet i kærligheden?

Læs teksten:

Prøv sammen at læse beretningen om Jesus, der møder den rige unge mand i Matthæus-evangeliet 19,16-30.

- Er der noget, der træder frem som særligt vigtigt i historien for dig?
- "Hvad godt skal jeg gøre for at få evigt liv?" spørger den unge mand. Kan du genkende det behov for at gøre noget for at få noget fra Gud? Hvor tror du, det kommer fra?
- Hvad lægger du mærke til i det svar, Jesus giver? Hvorfor tror du, Jesus svarer, som han gør?

Uddybende spørgsmål:

- Hvad forstår du ved ordet spiritualitet? Er det et positivt eller negativt ord for dig?
- Er der nogle bestemte måder, hvor du på en særlig måde oplever at forbinde dig med Gud? Fortæl hinanden om jeres erfaringer med det.
- Har du prøvet nogle af de redskaber, som jeg beskriver i slutningen af afsnittet? Fortæl hinanden hvilke erfaringer I har med de forskellige åndelige redskaber. Vælg et redskab du vil prøve af i den kommende tid.

Bed

Slut af med at bede sammen. Prøv at bede to og to for hinanden – uden at tale sammen først men bed bare om Guds velsignelse og vejledning for hinanden i den tid, der kommer.

Det sjette spor: Udad

Samtalen om det sjette spor begynder med Jesus. I Markusevangeliets første kapitel kan vi læse, hvordan Jesus kommer til Galilæa, efter Johannes Døberen er blevet fængslet. Her begynder han at prædike:

*Guds rige er kommet nær!
Omvend jer og tro på
evangeliet. (Markusev. 1,15)*

Det er et af de udsagn, vi har hørt så mange gange, at vi nogle gange glemmer, hvor vigtigt det er. Guds rige er kommet nær. Guds rige skal ikke først og fremmest forstås som et fysisk sted, altså som kirken eller bestemte lande eller områder. Kirkehistorien er fyldt med eksempler på, at mennesker har tænkt sådan og har brugt våben og magt til at tvinge det igennem. Guds rige er heller ikke kun et spørgsmål om efterlivet – altså at komme i himlen når vi dør. Nej, Guds rige er så meget mere og større end det - ligesom kristentroen er så meget mere og større end det.

Guds rige handler om, hvad Gud ønsker at gøre i hele vores verden og hele vores liv. Det kan være en hjælp at forstå Guds rige ikke så meget som et navneord, men som et udsagnsord – Guds rige er der, hvor Gud regerer. Hvor Guds herredømme sker. Guds rige er der, hvor Guds vilje bliver virkelig.

Da verden gik i stykker

Hvis Guds rige er der, hvor Guds vilje bliver virkelig, så er det meget relevant at spørge: Hvad er så Guds vilje? Hvis vi ser på skabelsesberetningen i første Mosebog, kan vi se Guds vilje i det, Gud kalder godt. Fra begyndelsen er alting i de rette relationer – sådan som Gud har skabt det. For mennesket betyder det, at vi lever som skabt i Guds billede (1. Mosebog 1,26-27) – i stand til at elske og være elsket. Læg mærke til hvordan man kan læse skabelsesberetningen i kapitel 2, som en beskrivelse af at alle menneskets relationer er på det rette sted i skabelsen:

- Menneskets forhold til Gud er så nært som deres åndedrag (1. Mosebog 2,7)
- Menneskets forhold til sig selv er uden skam (1. Mosebog 2,25)
- Menneskets forhold til medmennesket er kærligt (1. Mosebog 2,23-24)
- Forholdet til skaberværket (dyrene og haven) er præget af ansvarlighed – mennesket er sat i haven for at dyrke og vogte den (1. Mosebog 2,15).

Men den verden går i stykker allerede i det næste kapitel, da mennesket tager frugten og spiser af træet til kundskab om godt og ondt. Det betyder, at de grundlæggende relationer brydes:

- Forholdet til Skaberen bliver brudt, og de bliver bange og gemmer sig for Gud (1. Mosebog 3,10).
- Forholdet til dem selv bliver præget af skam og sårbarhed (1. Mosebog 3,7)
- Forholdet mellem mennesker bliver fyldt med bebrejdelser, svigt og skyld (1. Mosebog 3,12)
- Forholdet til skaberværket bliver ødelagt og verden er ikke længere en frugtbar have, men et hårdt og plagsomt sted, hvor man skal skaffe føden med møje (1. Mosebog 3,17-19)

Som om det ikke var nok, er det som om fortællingen sætter trumf på ved som det allerførste efter historien om Syndefaldet at fortælle om Kain, der slår sin bror Abel ihjel efter en religiøs diskussion. De to, som skulle være billedet på det tætteste, man kan være, nemlig to brødre, bliver uenige, og det ender med broderdrab.

Faktisk bliver temaet om forholdet mellem brødre et gennemgående tema i resten af Første Mosebog – måske for virkelig at understrege pointen om resultatet af menneskets synd: Vi kan ikke finde ud af forholdet til Gud, vi kan ikke finde ud af forholdet til os selv, vi kan ikke finde ud af

at leve kærligt med vores medmennesker og skaberværket selv bliver en trussel, der risikerer at udlette os (se fortællingen om den store vandflod i 1. Mosebog 6).

En verden, der heles

Men det er ikke det sidste ord, der er at sige om den sag. Parallelt med historien om alt det, mennesker ikke kan finde ud af, er Bibelen også historien om, hvordan Gud helt fra begyndelsen griber ind i verden og søger at hele det brudte, samle det tabte og genskabe relationen til mennesket. Et godt eksempel er, at det første Gud gør, efter verden er gået i stykker, er, at Gud sætter sig og syr pelstøj til de nøgne og sårbare mennesker (1. Mosebog 3,21). Sikke et fantastisk billede på det Gud gør i en verden, der er gået i stykker! Universets skaber sætter sig med nål og tråd og syr tøj til at beskytte de mennesker, der ikke kan finde ud af deres egne liv, og som er sårbare og skammer sig over deres nøgenhed.

Guds rige er, når alle de ting, der er gået i stykker, genoprettes. Guds rige er, når vores forhold til Gud, til os selv, til vores medmennesker og til Skaberværket bliver genopbygget. Det er det, Gud er på færd med hele tiden. At hele den verden, som vi mennesker har ødelagt. At genoprette de relationer som vi ikke kan finde ud af selv. I den jødiske tradition taler de om "*Tikkun Olam*", som betyder noget i retning af "at hele verden". Mennesket rolle er at tage del i den heling af verden, som Gud altid er på færd med. Omvendelse i den hebraiske forståelse betyder netop at vende tilbage, at vende tilbage til den måde, tingene rigtigt skulle være på, at vende tilbage til det rette forhold til Gud, til os selv, til vores medmenneske og til Skaberværket.

Evangeliet ifølge Jesus

Når Jesus taler om, at Guds rige er nær og vi skal omvende os og tro på evangeliet – så kan vi læse det ind i den sam-

menhæng. Jesus minder os om, at Gud er på færd med at hele den verden, der er gået i stykker, og han kalder os til at vende tilbage til det rette forhold til Gud, til os selv, til vores medmenneske og til skaberværket.

Det evangelium, Jesus taler om, er, at Gud ønsker at genoprette hele det skaberværk, som er gået i stykker. Han kalder os til at vende om fra de veje, der fører til mere ødelæggelse, mere skam, mere løgn og svigt, mere ufred og brodermord, mere udnyttelse af skaberværket og mere gemmen os væk fra Gud.

Den tro, Jesus viser os, handler ikke om at skabe en lille elite af særligt udvalgte, der kan komme til himlen med ham. Jesus' perspektiv er langt større – han har Guds rige som horisont.

Faktisk er den hårdeste kritik, som Jesus kommer med, reserveret til de religiøse ledere, der bruger troen til at sætte skel mellem mennesker og lave regler for, hvem der hører med, og hvem der er udenfor, hvem der er rigtige, og hvem der er forkerte. På den måde står han i forlængelse af profeterne i Det gamle Testamente, der igen og igen kalder Israel til ikke at lukke sig om sig selv og huske deres kald til være til velsignelse (se fx hvordan profeten Esajas kritiserer sin tids religion hårdt i Esajas 1,11-17 og 58,3-9). På samme måde udfordrer Jesus de religiøse ledere på sin tid og vender op og ned på de værdier og begreber, man regnede for givne af Gud.

Jesus overskred grænsen mellem rent og urent. Han spiste med syndere og toldere. Han helbredte både hedninger og jøder. Han fremhævede de marginaliserede, de udsatte, de fremmede og de anderledes. Han satte et barn ind midt iblandt disciplene og sagde, at den mindste skal være den største.

I alt hvad han gjorde, udfordrede han os til at se Guds billede i vores næste og leve i den rette relation med hinanden. På den måde kædede han vores forhold til

hinanden tæt sammen med vores relation til Gud:

- Han lærte os at bede: "Forlad os vor skyld, som vi forlader vores skyldnere" (Matthæusev. 6,12)
- Han fortalte os, at de største bud er: "Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af hele dit sind og af hele din styrke" og "Du skal elske din næste som dig selv". (Markusev. 12,29-30)
- Han satte det endda på spidsen og sagde: "Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig." (Matthæusev. 25,40)

Så når Jesus i Missionsbefalingen kalder os til at gøre alle folkeslag til hans disciple og lære dem det, han har befalet, så må vi læse det i lyset af alt det, Jesus gør og siger. Mission handler om mere end at få mennesker til at sige ja til Jesus én gang til et aftenmøde. Mission handler om at virke med på den heling af verden, som Jesus har sat i gang.

Et inkluderende fællesskab

Når vi taler om at følge sporet udad, er perspektivet altså, at efterfølgelse af Jesus vender os ud mod den verden, som Gud elsker og ønsker at hele. Tro er aldrig nok i sig selv. Den kalder os til at engagere os i vores omverden og i vores medmennesker. Den kalder os til at virke med på det, Gud er på færde med i verden: Nemlig at Guds rige må komme nær, at det faldne må blive genrejst, det brudte må blive helet, de fattige må finde håb, de fangne må blive sat fri, de mindste må blive beskyttet og de undertrykte må finde retfærdighed. For de første kristne betød det, at et af de første og vigtigste opgør, de måtte tage med sig selv og hinanden, var spørgsmålet om, hvem der hører til i fællesskabet omkring Jesus. De stod med valget, om de skulle fortsætte den jødiske skelnen mellem jøder og hedninger og Moselovens opdeling i rene og urene, eller

om de skulle følge i fodsporene efter Jesus og inkludere alle dem, de ellers havde lært ikke hørte til blandt Guds folk og i Guds rige. Det spørgsmål er et af de underliggende temaer i mange af skrifterne i Det nye Testamente. Både Apostlenes Gerninger og mange af Paulus' breve viser, hvor svært et spørgsmål det var for dem at håndtere.

Vi begyndte dette materiale med at omtale disciplene, der står i begyndelsen af Apostlenes Gerninger og ser op mod himlen, hvor Jesus er steget op. Vi så, hvordan de af englen blev vendt udad mod verden, og de opdagede, at Ånden allerede var på færde foran dem. De så, at mange af de mennesker, som de mente ikke hørte til (den fremmede etiopiske hoffmand, den stenkastende Saulus, den urene romerske officer Cornelius), allerede var en del af det Guds rige, som Jesus havde talt om (du kan som sagt læse beretningen i de første 10 kapitler af Apostlenes Gerninger). Det viste sig, at det faktisk var kirken, der gentagne gange måtte omvende sig, og udvide kredsen af, hvem de troede kunne være med. Det viser sig, at de skel, vi alt for let sætter op mellem, hvor Gud er og ikke er, ikke kan sætte grænser for Guds rige. Guds ånd kalder os videre udad. Paulus, som på et tidspunkt selv var en udskudt, formulerer det senere smukt i sit brev til menighederne i Galatien:

*For I er alle Guds børn ved troen,
i Kristus Jesus.
Alle I, der er døbt til Kristus,
har jo ikklædt jer Kristus.
Her kommer det ikke an
på at være jøde eller græker,
på at være træl eller fri,
på at være mand og kvinde,
for I er alle én i Kristus Jesus.
(Galaterbrevet 3,26-28)*

Udad - Spørgsmål til refleksion og samtale

Begynd samtalen:

- Hvad kommer du til at tænke på, når du hører udtrykket "Guds rige"?
- I dette afsnit beskrives synd først og fremmest som et brud på de rette relationer. Hvad betyder ordet synd for dig?
- Del med hinanden i gruppen hvordan I har oplevet, der er blevet talt om synd og Guds rige i den eller de kirker, I er kommet i – har det været gavnligt eller skadeligt?

Læs teksten:

Prøv sammen at læse beretningen om Jesus, der helbreder en lam og kalder en tolder til at følge sig i Matthæusevangeliet 9,1-13

- Er der noget, der træder frem som særligt vigtigt i historien for dig?
- Bemærkede du, hvis tro det var, der fik Jesus til at tilgive den lamme mands synd? Hvordan forstår du det?
- "Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer" - hvad betyder den sætning for dig? Hvad kunne det betyde i dag?
- Et af de hårdeste kritikpunkter farisæerne havde af Jesus, var at kalde ham "ven med syndere" – er det den forståelse, du har af Gud, at Gud er ven med syndere? Er det den oplevelse, du har af kirken?

Uddybende spørgsmål:

- Hvad forstår du ved ordet "mission"? Er det et positivt eller negativt ord for dig?
- Er du enig i udsagnet: "Mission handler om mere end at få mennesker til at sige ja til Jesus en gang til et aftenmøde. Mission handler om at virke med på den heling af verden, som Jesus har sat i gang."
- Hvad betyder det for dig at være et inkluderende fællesskab? Er der grænser for, hvem der kan inkluderes i kirken? Hvem tænker I, det kan være svært at inkludere i kirken i dag?
- De første kristne var ikke enige om, hvordan de skulle forholde sig til alle dem, det var svært for dem at inkludere. Det kostede kampe og splittelser, men også forsoning og nye muligheder. Tænker I, at man kan være kirke i dag, selvom man ikke er enige i politiske, religiøse, etiske eller kulturelle spørgsmål? Er det en styrke eller en svaghed for kirken, at der er uenighed?

Bed

Slut af med at bede sammen. Bed for jeres menighed og den samtale I har haft gennem de seneste uger. Bed for Baptistkirken i Danmark og den proces, vi står midt i. Prøv at bede også for de menigheder og personer, som I synes, det kan være svært at være kirke sammen med. Bed om Guds fred og Guds velsignelse også for det, I ikke forstår – og bed om at Guds rige må komme.

Afsluttende velsignelse

Må du kende bredden, længden, højden og dybden
af Guds trofaste kærlighed
i dig, gennem dig og med dig.

Må du være et redskab for den kærlighed,
i din familie, i din menighed,
på dit arbejde
og alle steder hvor du færdes.

Må du i alt hvad du gør
være rodfæstet og grundfæstet
i Kristus.
Amen

Idéer til at læse videre

Der er kun skrevet henvisninger til Bibelen i teksten, for at læsningen skulle være så enkel som muligt. Herunder finder du en række af de nyere bøger, der fås på dansk, som har inspireret materialet, og som er gode at læse, hvis du er mere interesseret.

En del af de nævnte forfattere har skrevet flere andre bøger, der også er værd at læse.

Johannes Væрге:	Det betroede menneske (Anis)
Bente Lybecker:	I orkanens øje (Eksistensen)
David G. Benner:	At lære sig selv at kende (Boedal)
Per Arne Dahl:	Sårbarhedens Kraft (Kristeligt Dagblads Forlag)
Magnus Malm:	Samtidig... (Boedal)
Iben Krogsdal:	Det utrolige (Eksistensen)
Gunni Bjørsted:	På vej mod genoprettelse (Skriveforlaget)
Henri Nouwen:	Stemmen i mit indre (Boedal)
Richard Rohr:	Den uforgængelige diamant (Boedal)
Peter Haldorf:	Den svære kærlighed (Boedal)
Paula Gooder:	Føbe - En fortælling (Prorex)
Teologisk Forum:	lille KATEKISMUS – lommebog om det kristne evangelium (Apophasis)
Johannes Aakjær Steenbuch:	Frie Radikale (Fønix)